

2015 рік

Великі сподівання на врегулювання кризи в Україні покладались світовою спільнотою на 2015 рік. Активну позицію у врегулюванні збройного протистояння в Україні взяли на себе США, ФРН, Велика Британія, Франція, Польща, Канада, Литва та інші члени європейської спільноти.

Новорічні свята не додали українському народу впевненості у скорому вирішенні кризи на східному кордоні.

У 2015 році відбулася низка арештів високопоставлених політиків і чиновників, серед яких найпомітнішими стали: голова Держслужби з надзвичайних ситуацій Сергій Бочковський, народний депутат від Радикальної партії Ігор Мосійчук, лідер партії «Укруп» Геннадій Корбан.

Січень 2015 року

4 січня. Найбільшим деструктивним чинником ситуації у зоні АТО залишається збереження і нарощування російської військової присутності на окупованій території Донбасу. Про це заявив заступник керівника ІАЦ РНБО Володимир Полевий.

Безпекова ситуація у зоні конфлікту на Донбасі погіршується, особливо у р-ні Донецького аеропорту, населених пунктів Піски і Горлівка. Про це йдеться у доповіді спостерігачів місії ОБСЄ. Донецький аеропорт залишається одним з важливих об'єктів інфраструктури Донбасу, оволодіння яким має для росіян першочергове значення.

5 січня. Президент України заявив про неповну боєздатність армії, бо станом на 5 вересня у військах залишалося тільки 20 % техніки від належного боєкомплекту.

США заявили, що не прийматимуть участі у переговорах «нормандської четвірки» стосовно України.

6–8 січня. Міністр оборони України С. Полторак заявив про готовність забезпечити потреби військ патронами, продовольством та посилити захист Донецького аеропорту.

Словник сучасної української мови та сленгу «Мислово» визнав «кіборгів» словом 2014 року. Про це повідомляє «Радіо Свобода».

8 січня. Міністр оборони України Степан Полторак підтверджує наявність домовленості щодо ротації українських військових у Донецькому аеропорту. За його словами, на це довелося погодитися для того, щоб не ризикувати життям українських військових.

Представники місії ОБСЄ не були присутні під час ротації українських військових у Донецькому аеропорту через відсутність гарантій безпеки. Про це сказано у повідомленні ОБСЄ за результатами зустрічі представників організації з українськими та російськими офіцерами, а також представниками «ДНР» у зоні АТО.

10 січня. За даними розслідування, проведеного організацією журналістських розслідувань CORRECTIV, пасажирський Боїнг малайзійських авіаліній був збитий проросійськими бойовиками влітку 2014 року. Він зазнав катастрофи від пострілу зенітно-ракетного комплексу «БУК М1», доставленого з російського Курська.

12 січня. Україна готова надати Донбасу статус спеціальної економічної зони з особливими відносинами з Євросоюзом та Росією.

Війна в Донбасі набуває ознак «замороженого конфлікту» пише The Los Angeles Times.

14 січня. Президент України підписав Указ № 15/2015 про проведення трьох хвиль часткової мобілізації у 2015 році. З 20 січня відбудеться четверта хвиля часткової мобілізації в Україні і вона буде продовжуватися 90 днів. Раніше міністр оборони України С. Полторак нагадав, що у 2015 році планується провести мобілізацію 50 тисяч осіб при потребі — 104 тис.

15 січня. Верховна Рада збільшила призовний вік військовозобов'язаних до 27 років. В Україні буде створений багатотисячний резерв Збройних сил.

Згідно з даними секретаря РНБО України О. Турчинова, на початку 2015 р. на окупованій частині Донбасу перебувало 36 тис. бойовиків російських формувань, у тому числі 8,5 тис. регулярних військ ЗС РФ. Вони мали на озброєнні 542 танки, до 990 бойових броньованих машин, 694 одиниці реактивних систем залпового вогню, 4 одиниці тактичних ракетних комплексів «Точка-У», 57 одиниць зенітно-ракетних комплексів.

Розпочинаються запеклі бої на Донбасі.

19 січня. Україна пропонує Росії підписати графік імплементації мінських угод у редакції від 13 листопада і забезпечити припинення вогню з 19 січня.

21 січня. Голова комітету ВР України з питань національної безпеки та оборони Сергій Пашинський заявив, що Україна готова ввести воєнне положення, але цього поки робити не буде. Захисники депутатської не-

доторканості, як бачимо, не готові захищати недоторканість нашої держави.

Кабінет Міністрів України схаменувшись, запропонував збільшити чисельність Збройних сил до 250 тисяч, у т. ч. 204 тисячі військово-службовців.

22 січня. О 09:00 за київським часом у Донецьку була обстріляна зупинка громадського транспорту. Згідно з повідомленнями МО України, артилерійський обстріл вівся на відстані 15 км від місць дислокації сил АТО. Відомство стверджує, що до обстрілу причетні представники терористів, які вели вогонь із житлових кварталів Донецька.

Тролейбус, що потрапив під обстріл, в якому загинуло 13 людей. Донецьк, 22.01.2015.
Джерело: «Meduza», фото/AP/Scanpix, <https://meduza.io/>

23 січня. Президент Польщі Броніслав Комаровський заперечив можливість безпосередньої допомоги Україні з боку польської армії.

Укроборонпром планує збільшити виготовлення вітчизняних танків у 25 разів, з 5 до 120 одиниць.

Яка радість! Ми ж продали Пакистану за дивовижною ціною більше 300 танків Т-80УД. За Віденським договором про обмеження звичайних озброєнь ми могли б утримувати (зберігати) 4080 танків. Ми мали можливість озброїти стрілецькою зброєю кожного дорослого

громадянина України. Де ця зброя? Де ці танки? Україна продала і розкрала так зване «надлишкове» озброєння, а зараз клепає волонтерами стару техніку і модернізує її.

Всяка революція чогось варта, якщо вона може оборонятись, казав вождь Жовтневої революції. Він же попереджав, що самі віддані захисники Вітчизни будуть знищені ворогом, якщо вони не будуть озброєні сучасною зброєю. Невже забули про ці слова «компартійні керманічі»? Можливо захисники України зададуть ці питання рідній 5-й колонії? Вона ще активно протидіє їм у всіх галузях економіки, окопавшись у владних кабінетах різного рівня.

24 січня. Міністр оборони С. Полторак запевнив, що ситуація у районі Маріуполя знаходиться під контролем сил АТО.

Лідери європейських держав та США знову заговорили про введення нових санкцій проти РФ. Це ще раз підтверджує думку про вагання керівництва провідних держав «дражнити, чи не дражнити ведмеда», допомагати Україні, чи сама вигребе?

26 січня. Кабінет Міністрів прийняв рішення про введення режиму надзвичайної ситуації у Донецькій та Луганській областях. Невже не можна було протерти очі та окуляри задовго до цього дня, щоб побачити цей стан рік тому? Чому тільки Кодекс цивільного захисту, а не збройна агресія сусіда, спонукав це рішення?

27 січня. Українська авіація за минулий рік скоротилась з 400 літаків до 222. Про це написав у щорічному звіті про повітряний флот світу Flightglobal Insight's World Air Forces 2015.

ПАРЕ прийняла резолюцію «Про гуманітарну ситуацію в Україні та біженців», якою підтверджено російську агресію на Донбасі, всесторонню підтримку Російською Федерацією бойовиків в ОРДЛО та засуджено окупацію Росією території Криму.

Верховна Рада України визнала Російську Федерацію країною-агресором, а самопроголошені «ДНР» і «ЛНР» терористичними організаціями.

29 січня. Завершився перший етап четвертої хвилі мобілізації. Створений реєстр осіб, що ухиляються від призову до лав ЗС України.

В Укроборонпромі оголосили про створення на Харківському бронетанковому заводі нової бойової машини піхоти на базі танка Т-64. За заявою конструкторів, це надійна, з хорошим захистом, бойова машина для 15 бійців.

30 січня. Польща запевняє, що може продати Україні зброю, але чи є для цього бюджетні кошти, питає Гжегож Схетина, міністр закордонних справ Польщі.

31 січня. Ватажки «ДНР» та «ЛНР» не прибули до Мінська на переговори, процес врегулювання збройного конфлікту штучно затягується. Окупанти планують розширення захопленої території за рахунок Дебальцевського «карману», сподіваючись на його закриття. Є загроза нового «котла».

За даними ГШ ЗС України, 46 тисяч військовозобов'язаних призвані та направлені до військових частин на допідготовку. Всього отримали повістки 78 тисяч осіб. Стало відомо, що чоловікам для виїзду за кордон знадобиться довідка з військового комісаріату.

Кінець січня та початок лютого ознаменував велику напружену роботу Президента та МЗС України з керівництвом провідних країн світу по врегулюванню збройного конфлікту на Донбасі. РФ продовжує переконувати світ, що не має жодних відносин до «внутрішніх проблем в Україні».

З кінця січня на базі колишньої 11-ї гвардійської артилерійської бригади дислокується новостворена 44-та окрема артилерійська бригада ЗС України.

Лютий 2015 року

Дмитро Ярош виказав думку «Правого сектору» про доцільність створення «паралельного генштабу» для координації дій добровольчих батальйонів. Це хибна думка людей, що отримали парламентські важелі впливу на президента та уряд, а тепер воліють посилити його військовою силою.

Бійці батальйону «Айдар» блокують Міністерство оборони України з приводу того, що у ГШ ЗС України прийнято рішення про зміну номера військової частини у зв'язку з втратою комбатом Сергієм Мельничуком (кажуть — сховав) круглої печатки військової частини, що не дає можливості, протягом трьох місяців, вступити на посаду новому командирі. Офіційно виконує обов'язки комбата Євгеній Пташник. У якій ще демократії можна таке спостерігати?

Військові комісаріати ведуть посилену роботу по виконанню завдань мобілізаційного плану. Постало багато питань стосовно призову на службу військовозобов'язаних. Так, у Харкові зареєстровано багато добровольців, а на Буковині — дефіцит військовозобов'язаних.

Такі ж проблеми спостерігаються з мобілізацією транспорту та механізмів без ураховання потреб народного господарства. Райдержад-

міністрація не керує системою бронювання людей та техніки, а чітких нормативних актів бракує. Всі питання вирішує військовий комісар, за наявності резерву, що не є добре.

ГШ ЗС України наполягає на тому, що всі військовозобов'язані при виїзді за межі адміністративних районів повинні отримувати відповідну довідку від РВК. Призовний вік підвищений до 27 років.

Кабінет Міністрів затвердив грошові винагороди українським військовим за знищену техніку бойовиків: літак — 121 тис. грн, система залпового вогню — 60 тис. грн, тактичний ракетний комплекс — 54 тис. грн, танк — 48 тис. грн, об'єкт наземної артилерії, БМП — 42 тис. грн, ПЗРК — 30 тис. грн. Окремо передбачена винагорода бойовим підрозділам за успішне виконання бойових завдань: бригада — 365 тис. грн, полк — 243 тис. грн, батальйон — 121 тис. грн, рота — 60 тис. грн. За кожен день перебування у бою військовослужбовець отримує додатково 1000 гривень.

Канцлер Німеччини Ангела Меркель та прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан заперечили можливість поставок зброї до України.

За надання Україні летальної зброї виступив глава Пентагону Чак Хейгел, цю позицію підтримали Голова комітету начальників штабів ЗС США Мартін Демпсі та Головнокомандувач військами НАТО в Європі Філіп Брідлав. Змінила свою позицію і радник президента США з питань національної безпеки Сьюзан Райс, яка була проти підтримки України зброєю.

З початку лютого починаються запеклі бої у районі Дебальцевського виступу.

2 лютого. Центр нової американської безпеки, Інститут Брукінгса та Чикагська рада з міжнародних відносин у США презентували доповідь Атлантичної ради. Автори призвали Обаму якнайскоріше надати Києву пряму воєнну допомогу летальною (смертоносною) зброєю на суму 1 млрд доларів США. Передбачити такі ж поставки у 2016 та 2017 роках.

Інші держави повинні також допомогти Києву, особливо, ті, у яких є зброя радянських зразків.

3 лютого. Верховна Рада підтримала створення на Донбасі спеціальних військово-цивільних адміністрацій, зареєстрований проект закону про відновлення у державі військових судів, прийнятий закон про військовополонених, розширені повноваження Національної гвардії законом України, за яким гвардійці можуть створювати на фронті танкові та артилерійські підрозділи.

Дивуюся, але Уряд таки прийняв постанову про призупинення дії окремих положень Договору між Україною і РФ про безвізові поїздки громадян двох країн.

4 лютого. Верховна Рада України позбавила Віктора Януковича по-життєвого статусу Президента України (проголосував 281 депутат).

5 лютого. Президент України П. Порошенко попросив у НАТО сучасне озброєння для оборони держави. Генсек НАТО Єнс Столтенберг відповів, що блок не буде поставляти Україні зброю.

10 лютого. Переговори у Берліні завершилися домовленістю «нормандської четвірки» зустрітись у Мінську 11 лютого.

У Донецькій, Харківській та Херсонській областях з запізненням запроваджений прикордонний режим з відповідним паспортним контролем.

Верховна Рада вирішила ліквідувати Національну експертну комісію з питань захисту суспільної моралі. Це ганебне рішення не на користь Україні.

11 лютого. Зустріч «нормандської четвірки» у Мінську почалася: у ній беруть участь Володимир Путін, Ангела Меркель, Петро Порошенко і Франсуа Олланд.

Зустріч у Мінську 11 лютого.

Джерело: «Коммерсантъ», фото Д. Азаров, <https://www.kommersant.ru/>

12 лютого. За Мінськими домовленостями українські війська повинні відвести техніку від лінії зіткнення, а бойовики — від лінії зафіксованої у Мінському меморандумі. Прикордонні питання будуть вирішуватись за згодою з «ДНР» та «ЛНР».

12 лютого війська РФ перекрили трасу Харків-Ростов і взяли під контроль Логвіново, чим ускладнили постачання МТЗ військам АТО у районі Дебальцево. Діючим напрямком стали ґрунтові дороги східніше лінії Логвіново-Дебальцево.

За підсумками 16-годинних зустрічей лідерів країн «нормандської четвірки» — Президента України П. Порошенка, канцлера Німеччини А. Меркель, президентів Франції Ф. Олланда і Російської Федерації В. Путіна, а також учасників контактної групи у Мінську було прийнято декларацію на підтримку комплексу заходів з виконання мінських угод з 13 пунктів:

1. Негайне і все об'ємне припинення вогню в ОРДЛО з 00:00 (київський час) 15 лютого 2015 року.

2. Відведення усіх важких озброєнь двома сторонами на однакові відстані з метою створення зони безпеки шириною мінімум 50 км одна від одної для артилерійських систем калібром 100 мм і більше, зони безпеки шириною 70 км для РСЗВ і шириною 140 км для РСЗВ «Торнадо-С», «Ураган», «Смерч» і тактичних ракетних систем «Точка» («Точка-У»):

— для українських військ: від фактичної лінії зіткнення;

— для збройних формувань ОРДЛО: від лінії зіткнення згідно з Мінським меморандумом від 19 вересня 2014 р.

3. Забезпечення моніторингу і верифікації режиму припинення вогню та відведення важкого озброєння з боку ОБСЄ з першого дня відводу, із застосуванням всіх необхідних технічних засобів, включаючи супутники, БПЛА, радіолокаційні системи тощо.

4. Не пізніше 30 днів з дати підписання даного документа, прийняти постанову Верховної Ради України з визначенням території, на яку розповсюджується особливий режим у відповідності до закону України «Про тимчасовий порядок місцевого самоврядування в ОРДЛО» на основі лінії, встановленої у Мінському меморандумі від 19 вересня 2014 р.

5. Забезпечити помилювання й амністію шляхом введення через закон, що забороняє переслідування і покарання осіб у зв'язку з подіями, що мали місце в ОРДЛО.

6. Забезпечити звільнення та обмін всіх заручників і незаконно утримуємих осіб на основі принципу «всі на всіх». Цей процес повинен бути завершеним найпізніше на п'ятий день після відводу.

7. Забезпечити безпечний доступ, доставлення, зберігання і розподіл гуманітарної допомоги нужденним на основі міжнародного механізму.

8. Визначення модальностей повного відновлення соціально-економічних зв'язків, включаючи соціальні перекази, такі як виплата пенсій та інші виплати (надходження і доходи, своєчасна оплата всіх комунальних рахунків, відновлення оподаткування у рамках правового поля України).

9. Відновлення повного контролю над державним кордоном з боку уряду України у всій зоні конфлікту, яке повинно початися у перший день після місцевих виборів і завершитися після всеоб'ємного політичного врегулювання (місцеві вибори в ОРДЛО на основі закону України і конституційної реформи) до кінця 2015 року при умові виконання пункту 11 – з консультаціями і за узгодженням з представниками окремих районів Донецької і Луганської областей у рамках Трьохсторонньої Контактної групи.

10. Виведення всіх іноземних збройних формувань, воєнної техніки, а також найманців з території України під спостереженням ОБСЄ. Роззброєння всіх незаконних груп.

11. Проведення конституційної реформи в Україні з вступом у силу до кінця 2015 року нової конституції, яка передбачатиме в якості ключового елемента децентралізацію (з урахуванням особливостей окремих районів Донецької і Луганської областей, узгоджених з представниками цих районів), а також прийняття постійного законодавства про особливий статус окремих районів Донецької і Луганської областей у відповідності до норм, зазначених у примітці, до кінця 2015 року.

12. На підставі Закону України «Про тимчасовий порядок місцевого самоврядування в ОРДЛО» питання, що стосуються місцевих виборів, будуть обговорюватися і узгоджуватися з представниками ОРДЛО у рамках Тристоронньої контактної групи. Вибори будуть проведені з дотриманням відповідних стандартів ОБСЄ при моніторингу з боку БДІПЛ ОБСЄ.

13. Інтенсифікувати діяльність Тристоронньої контактної групи, у тому числі шляхом створення робочих груп щодо виконання відповідних аспектів Мінських угод. Вони будуть відображати склад Тристоронньої контактної групи.

Примітка:

Такі норми у відповідності до закону «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей» включають наступне:

- звільнення від покарання, переслідування і дискримінації осіб, пов'язаних з подіями, які мали місце в окремих районах Донецької і Луганської областей;
- право на мовне самовизначення;
- участь органів місцевого самоуправління у призначенні глав органів прокуратури та судів в окремих районах Донецької і Луганської областей;
- можливість для центральних органів виконавчої влади укладати з відповідними органами місцевого самоуправління угоди відносно еконо-

мічного, соціального і культурного розвитку окремих районів Донецької і Луганської областей;

– держава надає підтримку соціально-економічному розвитку окремих районів Донецької і Луганської областей;

– сприяння з боку центральних органів влади прикордонній співпраці в окремих районах Донецької і Луганської областей з регіонами Російської Федерації;

– створення загонів народної міліції за рішенням місцевих рад з метою підтримки громадського порядку в окремих районах Донецької і Луганської областей;

– повноваження депутатів місцевих рад і посадових осіб, вибраних на дострокових виборах, назначених Верховною Радою України цим законом, не можуть бути достроково припинені.

Документ підписали учасники тристоронньої контактної групи: посол Х. Тальявіні, другий президент України Л. Кучма, посол РФ в Україні М. Зурабов, лідер самопроголошеної «ДНР» О. Захарченко і лідер самопроголошеної «ЛНР» І. Плотницький.

Після завершення переговорів у Мінську Президент України П. Порошенко запевнив, що мова про автономію областей України або федералізацію країни не ведеться. Є домовленість про конституційні зміни щодо децентралізації влади у державі.

17 лютого. Війська «ДНР» увійшли у Дебальцеве і зайняли центральну, північну і східну частини міста, включаючи залізничний вокзал. Того ж дня «ДНР» оголосила про встановлення контролю над більшою частиною Дебальцевого і захоплення декількох груп українських військовослужбовців.

Згідно спільної директиви Міністерства оборони України та Генерального штабу від 8 грудня 2014 року сформована 58-ма окрема мотопіхотна бригада (58 ОМПБр, в/ч А1376, пп В0425). Місцем дислокації для бригади обране військове містечко колишньої 123-ї гвардійської ракетної Брянсько-Берлінської ордена Червоного Прапора бригади (в/ч А1002) у Конотопі.

6 травня 2019 року, на перше відзначення Дня піхоти, бригада отримала почесну назву на честь гетьмана Івана Виговського.

Структура бригади: 13, 15, 16 окремі мотопіхотні батальйони, танковий батальйон, зенітний ракетно-артилерійський дивізіон, окремий артилерійський дивізіон, самохідний артилерійський дивізіон, протитанковий артилерійський дивізіон, розвідувальна рота, підрозділи забезпечення та обслуговування.

18 лютого. Українські війська під тиском росіян змушені залишити м. Дебальцеве Донецької обл.

Українські військові відступають із Дебальцеве після багатоденних боїв. 26.02.2015 р.
Джерело: «Meduza», фото Г. Гаранич/Reuters/Scanpix, <https://meduza.io/>

20 лютого. Помічник міністра оборони України Юрій Бірюков повідомив, що під час боїв на Дебальцевському плацдармі проти 2,5 тис. українських вояків було кинуте 15–17 тис. російських бойовиків. З 18 січня по 18 лютого 2014 р. там загинули 179 українських військовослужбовців, 110 — потрапили у полон, 81 — зникли безвісті; ворожі втрати у боях за м. Дебальцеве Донецької обл. від початку року склали 2911 вбитих, у тому числі не менше 70 солдатів ЗС РФ.

23 лютого. У складі ОК «Схід», згідно зі спільною директивою Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України від 08 грудня 2014 року, у Дніпропетровську сформована 56-та окрема мотопіхотна бригада (56 ОМПБр, в/ч А0989, пп В2095). У листопаді 2016 року бригада отримала пункт постійної дислокації у м. Маріуполі. 22 серпня 2018 року бригаді присвоєне почесне найменування «Маріупольська».

10 червня 2019 року з'явилася інформація, що 56-ту бригаду можуть передати до складу Морської піхоти України, але це не було реалізовано у зв'язку зі зміною влади у 2019 році.

«Мужність єднає покоління» — це гасло 56-ї окремої мотопіхотної бригади.

Структура бригади: 21, 23, 37 окремі мотопіхотні батальйони, окремий артилерійський дивізіон, танковий батальйон, інші підрозділи, підрозділи забезпечення.

24 лютого. Глави МЗС «нормандської четвірки» у Парижі не змогли досягти згоди щодо ситуації у Дебальцевому. Про це сказав за підсумками зустрічі міністр закордонних справ України Павло Клімкін.